

Asiantuntijakuuleminen: Hallituksen esitys  
eduskunnalle laiksi asiakkaan valinnanvapaudesta  
sosiaali- ja terveydenhuollossa ja eräiksi siihen liittyviksi  
laeiksi (HE 16/2018 vp)

Teema: Henkilöstön ja henkilöstöjohtamisen näkökulma

28.5.2018

Talentia ry

# Sote-keskus: sosiaalihuollon neuvonta ja ohjaus (18§)

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>NEUVONTA: autetaan ja tuetaan sosiaalihuollon asiakasta tietyssä asiassa</b><br><b>Asiakas osaa kuvata millaisia tarpeita hänellä on</b><br><b>Selvärajainen ongelma, johon helppo vastata</b><br><b>Asiakas osaa itsenäisesti hakeutua palvelun piiriin</b><br><b>Asiakastyö keskuksessa, kotona jne.</b> | <b>OHJAUS: asiakkaan ohjaaminen oikean tuen ja palvelun piiriin</b><br><b>Asiakkaalla useiden eri palvelujen tarvetta</b><br><b>Asiakas ei osaa, pysty tai halua ottaa vastuuta omasta tilanteestaan</b><br><b>Asiakas ei saa palvelua/ei osaa hakeutua palveluun, joka olisi asiakkaalle hyödyksi hänen kokonaiselämäntilanteelleen</b><br><b>Asiakastyö keskuksessa, kotona jne.</b> |
| Neuvonta asiakkaan oikeuksista ja etuuksista                                                                                                                                                                                                                                                                  | Tunnistaa asiakkaan yksilölliset tuen tarpeet: oikea-aikaisuus, oikeanlainen ja riittävä                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| Etuudet/tuet ja tukien saantiedellytykset                                                                                                                                                                                                                                                                     | Kuntoutus- ja palvelutarpeet – yhteistyö terveydenhuollon kanssa                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| Palvelujen saanti edellytykset, palvelujen käyttäminen                                                                                                                                                                                                                                                        | Elämäntilanne, voimavarat                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| Voidaan tukea hyvinvointia edistäviä valintoja/toimintatapoja – yhteistyö terveydenhuollon kanssa                                                                                                                                                                                                             | Arkielämän sujuminen, toimintamahdollisuuksien osa-alueiden tunnistaminen                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| Oikea-aikaisuus, oikeanlainen ja riittävä → ennaltaehkäisevä                                                                                                                                                                                                                                                  | Ohjaus liikelaitoksen tuotantovastuulla oleviin palveluihin/liikkuvan sosiaalihuollon ryhmän arviointiin                                                                                                                                                                                                                                                                               |

# Sosiaali- ja terveystieteiden yhteisessä annattavat maakunnan liikelaitoksen palvelut (37§)

- Sosiaali- ja terveystieteissä tulee työskennellä pysyvästi maakunnan liikelaitoksen laillistettuja sosiaalihuollon ammattihenkilöitä yhteistyössä suoran valinnan palvelun tuottajan kanssa maakunnan asukkaiden tarpeita vastaavasti.
- Sote-uudistus ja valinnanvapaus edellyttävät nykyistä verkostomaisempaa työtettä ja eri ammattihenkilöryhmien tiivistä yhteistyötä (pari- ja tiimityö, verkostotyö) asiakkaan palvelutarpeiden toteuttamisessa.

# Johtaminen: henkilöstö, palveluiden järjestäminen ja tuottaminen

- Sosiaalihuoltolaki ja sosiaalihuollon ammattihenkilölaki määrittelevät edellytykset alan asiantuntijoiden hallinnolliselle ja ammatilliselle johtamiselle.
- Kokonaisuudessa korostuu sosiaalipalveluiden strateginen ohjaus ja maakunnan asukkaiden tarpeiden ymmärrys.

# Henkilöstövaikutukset

- Valinnanvapauden vaikutusta henkilöstön asemaan on arvioitava jo piloteissa.
- Sosiaalihuollon laillistetut ammattihenkilöiden on oltava päätoimisia
- Kustannusten hillitseminen ei saa johtaa henkilöstöresurssien leikkaamiseen eikä palvelussuhteen ehtojen heikentämiseen.
- Jo nyt monissa sosiaalihuollon asiantuntijatehtävissä on henkilöstövajetta. Kustannussäästöillä ei voi perustella esim. kelpoisuusvaatimuksista tinkimistä palvelun laadun ja vaikuttavuuden kustannuksella
- Talentian selvitys sosiaalityön houkuttelevuudesta (2017): sopiva työ- ja asiakasmäärä, johdon substanssiosaaminen, kilpailukykyinen palkka
- Valinnanvapauden toimeenpanossa siirtymäajan tulee olla esitettyä pidempi ja käyttöönoton tulee tapahtua vaiheistetusti.

# Keskeinen sisältö

- Perusta asiakkaan valinnanvapaudelle sosiaalihuollon palveluissa ovat sosiaalihuolto, alan ammattitoimintaa ja asiakastyötä ohjaavissa laeissa.
- Sosiaalialan asiantuntemus on varmistettava henkilöstön ja palveluiden johtamisessa.
- Sosiaalityön houkuttelevuus (Talentia 2017):
  - mahdollisuus käyttää omaa asiantuntijuutta ja osaamista asiakkaiden aseman parantamiseen, sosiaalityön kehittämiseen ja sen vaikuttavuuden lisäämiseen
  - palkkaus
  - työsuhde-edut: etätyö, työajan joustavuus ja koulutusmahdollisuudet
  - työolosuhteet: kohtuullinen työmäärä, hyvä työilmapiiri ja asiantunteva johtaminen